Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 50. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 16-го БЕРЕЗНЯ 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ—FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 16, 1955. No. 50. VOL. LXII.

ДВОПАРТІЙНА КОНҐРЕСОВА КОМІСІЯ СТВЕРДЖУЄ ЗРІСТ ЕКОНОМІКИ ЗДА

Вашинґтон. — Спільна Конґресова Комісія для Економічного Звіту Президента погодилася в тому, що „економіка ЗДА поліпшилася в порівнянні з 1954 роком". Ця комісія складається з демократичних і республіканських членів Конґресу і вона заявляє, що ще й надалі існують „непевні елементи" в господарському житті країни та що ще „потрібна дальша акція" при допомозі публічних робіт, щоб допомогти тим районам, які мають більше число безробітних. Хоч представники обох партій твердять, що ще не переможено господарської знижки, яка існувала в минулому році, але республіканська меншість твердить, що „економіка цієї країни виявляє здорову життєву силу". Звіт цієї комісії прийнятий однодушно. Сім демократичних членів цієї комісії підписали додатковий звіт, який в дійсності є звітом більшости, в якому гостро критикують урядові пляни для поліпшення господарки ЗДА. Голова цієї комісії демократичний сенатор Пол Г. Даґлес заявив, що демократи голосували разом із республіканцями тому, що вони більше заінтересовані в „якнайширшій базі порозуміння" з республіканцями для спільного добра, а не в партійних інтересах. Даґлес сказав, що демократи погодилися з республіканцями в 25-ох пунктах. До цих спільних пунктів належать між іншими, такі: В минулому році була знижка в національній економіці. Економіка цієї країни здобула тільки половину з того, що вона втратила була під час знижки, і тільки на одну третю зменшено число безробітних в порівнянні з 1954 роком. Стверджено також, що теперішній стан затруднених ще незадовільний. Демократична більшість не погоджується з республіканською меншістю в справі зменшення прибуткового податку. Демократи заявляють, що зменшення прибуткового податку скріпить купівну силу широких верств населення і тим скріпить економіку держави. Але в звіті заявляється, що республіканська меншість твердить, що ще не час на зміни в податковій системі, яку прийнято минулого року, бо треба б випробувати, як вона діє на господарку країни. Всі члени погоджуються в тому, що треба збільшити публічні роботи при будові шкіл, шляхів, шпиталів, будови публічних домів та очищенні нетрів в деяких великих містах. Вся комісія погоджується в тому, що національна оборона стоїть на першому місці і що її не можна жертвувати справі збалянсованого бюджету. Демократи заявляють, що економічний звіт президента Айзенгавера робить надто оптимістичні висновки, які не завжди оправдані фактами. І так вони заявляють, що безробіття зменшується в повільнішому темпі від передбачувань уряду. Господарка ЗДА ще не дійшла до того рівня, на якому була перед економічною знижкою. Райони, де є більша кількість безробітних (вуґільні райони і текстильна промисловість), — потребують негайної допомоги, щоб осягнути той рівень, на якому вони стояли перед господарською знижкою.

Ніксон за скріплення своєї партії

Лос Анджелес, Каліф. — Віце-президент Ричард М. Ніксон заявив на обіді республіканців, що Республіканська партія повинна так розбудовувати свою силу, щоб могла вибрати свого президента тому, що він кандидат партії, а не тому, що він має таку популярність, якою тепер втішається президент Айзенгавер. „Республіканська партія, казав віце-президент, ще не така сильна, щоб могла вибрати свого президента". Президент Айзенгавер може бути вибраний на президента, бо він має велику популярність, але цього замало, казав Ніксон. Ми мусимо розбудувати свою силу, щоб кожний кандидат нашої партії мав певні шанси вибору, і щоб ми не мусіли рахувати на популярність особи президента, тільки на силу нашої програми. На цьому обіді були присутні 2,600 осіб, хоч проєктовано його тільки для 500 осіб. Президент Айзенгавер вислав депешу, в якій хвалив свого помічника — віце-президента Ніксона. Ніксон здавав звіт про свою подорож до держав Латинської Америки, та домагався, щоб ЗДА більше дбали про економічний розвиток держав в Латинській Америці.

ЗДА будують 34 воєнні кораблі

Вашинґтон. — Комісія Збройних Сил у Палаті Репрезентантів однодушно голосами 34 членів прийняла урядовий законопроєкт про побудову 34-ох нових воєнних кораблів, в тому числі одного, вже п'ятого літаконосця на 60,000 тонн кляси „Форрестола". Комісія схвалила видатки в сумі 1,317,-000,000 долярів, з якої мають, крім того, перебудувати на більші 28 літаконосців і достосувати легкий кружляк та нищильник для вистрілювання з них керованих стрілен. Новозапропонований літаконосець не буде вже „сидячою качкою", на яку ворог легко зможе скинути атомову або водневу бомбу. Фахівці заявляють, що новий літаконосець матиме таку велику швидкість маневрування, що не дасть ворогові „корисної цілі". В окремому звіті комісія заявляється за будовою п'ятого літаконосця типу „Форрестола", вважаючи будову цього корабля за державну конечність.

В АМЕРИЦІ

● **У Вашинґтоні** помер 76-річний генерал-майор Джан К. Герр, останній командант американської кавалерії. Він пішов на емеритуру в 1942 році, і з ним залишив військову службу останній американський кавалерист. За кілька років перед емеритурою він марно закликав Конґрес не ліквідувати кавалерії.

● **У Медісоні в Висконсіні** дошкільні діти мають на 37 відсотків менше зіпсутих зубів після того, як почали пити флюоризовану воду. Старші учні публічних шкіл мають ще кращі зуби.

● **Бувший державний** секретар Дін Ачесон, їдучи поїздом до Ню Йорку, зайшов у вагон-ресторан, щоб поснідати. Не знайшовши вільного столика, він зайняв місце при столі, при якому сиділи два офіцери. Один із них, поглянувши на Ачесона, сказав: — Вибачайте, нам здається, що ми знаємо, хто ви? — Ов! — сказав Ачесон. — Так, додав другий офіцер, ви — Джан Фостер Доллес, чи не так? — Ні, відповів Ачесон, і на цьому розмова закінчилася.

● **В Ню Йорку** в Ґалерії Парк-Бернет продають на ліцитації каверти з автографами американських президентів, починаючи від Джорджа Вашинґтона до Геррі Трумана. Цей продаж відбувається в зв'язку з ліцитацією збірки покійного Едварда Стерна з Ню Йорку.

● **Два стейти** Каліфорнія й Арізона зближаються до полагодження свого спору за кордон, який триває вже 100 років. Кордон має йти серединою ріки Колорадо, але повені змінили корито цієї ріки, і внаслідок цього постали непорозуміння.

ОБМІРКОВУЮТЬ ПРОБЛЕМИ ОБОРОНИ ДАЛ. СХОДУ

Президент Двайт Д. Айзенгавер прийняв у Білому Домі на довшій конференції австралійського прем'єра Роберта Г. Мензіса, обговорюючи з ним важливі проблеми спільної оборони Далекого Сходу і Пацифіку. За ними стоять: — австралійський амбасадор у Вашинґтоні сер Персі Спендер (зліва) та державний секретар Джан Фостер Доллес.

Плян оборони на випадок ізоляції президента

Вашинґтон. — З найвищих урядових кол повідомляють, що вже готовий плян летунської акції на випадок, якби ворогові вдалося несподівано напасти на ЗДА і ізолювати президента Айзенгавера так, що він не зможе видати наказу про відплатний удар. Цей таємний плян, деталі якого належать до найбільших державних секретів, в загальному передбачає, що негайно після ворожого налету всі далекопростірні американські літаки мають відлетіти для відплатного удару. Це має статися навіть тоді, коли головний командант американських збройних сил — президент ЗДА, не зможе видати відповідного наказу. Згідно з законом про атомову енерґію, тільки президент ЗДА має право видати наказ про застосування атомової зброї. До державної тайни належить, хто мав би видати тоді наказ про вжиття атомової зброї. Деякі урядовці заявляють, що має бути складений окремий список осіб, які сукцесійно мали б це право. Американська „відплатна акція" своєю ціллю мала б: 1) Знищити всі ворожі летунські бази, з яких вилітають ворожі літаки. 2) Знищити ті промислові центри, які працюють для російської військової машини. 3) Після цих акцій може бути застосоване і бомбардування совєтських міст для того, щоб осягнути при допомозі його деяких політичних і психологічних цілей.

Зменшуються видатки на атомову продукцію

Вашинґтон. — Голова комісії Атомової Енерґії, Луїс Л. Стравс, заявив в інтерв'ю на телевізії, що видатки на атомову продукцію починають зменшуватися і становлять тепер коло двох більйонів долярів річно, з чого половина йде на продукцію атомової зброї. Одночасно адмірал Стравс заявив, що Айзенгаверів плян атомової продукції для мирних цілей успішно здійснюється. ЗДА мають вже потрібні запаси атомової та водневої зброї і поважні запаси атомового матеріялу для мирних цілей. Комісія Атомової Енерґії веде переговори з багатьма фірмами про їх участь в продукції атомової енерґії для мирних цілей у зв'язку з новим законом. Адмірал Стравс боронив договір Комісії Атомової Енерґії з фірмою Діксон-Єйтс, і заявив, що ця комісія зовсім не розбазарює атомової енерґії, коли уклала цей договір. Фірма Діксон-Єйтс в договорі обмежена щодо майбутніх прибутків, і наражена на можливі втрати, не маючи забезпечених доходів. Фірма Діксон-Єйтс має збудувати електрівню, яка постачатиме електричну енерґію для Заряду Долини Теннесі, замість тієї електричної енерґії, яку Заряд Долини Теннесі постачає Комісії Атомової Енерґії.

Формоза дістала 48 мільйонів долярів американської допомоги

Вашинґтон. — Адміністрація Закордонних Операцій повідомляє, що Національний Китай дістав від ЗДА 48 мільйонів долярів на зміцнення своєї оборони. Ця сума, разом із переданою 1 липня 1954 року сумою, становить 138 мільйонів долярів американської допомоги Формозі. Адміністрація Закордонних Операцій вияснює, що ці гроші взято з суми 700 міль. долярів, призначених на допомогу збройним силам держав Південно-Східньої Азії. За ці гроші Формоза має закупити пшеницю, бавовну та пальне, а також скріпити свої оборонні зусилля.

Конґресова комісія в обороні іміґраційних законів

Вашинґтон. — Окремий комітет, створений із членів Спільної Конґресової Правничої Комісії, подав цій комісії звіт про те, як діють теперішні іміґраційні закони. В звіті зазначено, що ці закони діють краще, ніж про це говорять їхні критики. Згідно з звітом, до ЗДА прибуло в 1954 році на 22 відсотки більше іміґрантів, ніж в 1953 році. Але передбачають, що й після цього звіту не припиниться критика іміґраційного закону, прийнятого Конґресом в 1953 році про допущення поза квотами 214,000 іміґрантів. Досі в ЗДА зобов'язують два іміґраційні закони. Один з 1952 року, так званий Іміґраційний Закон МекКарана-Волтера, який дозволяє кожного року прибути до цієї країни 154,657 особам з різних країн на основі квоти, визначеної для кожної країни. Поза визначеними квотами можуть прибути до ЗДА й деякі особи поза квотою (неповнолітні діти, чоловік або жінка американського громадянина чи громадянки та бувші американські громадяни). Другий іміґраційний закон — це закон з 1953 року, згідно з яким до цієї країни можуть прибути впродовж трьох років 214,000 нових іміґрантів поза квотою. Згідно з звітом, у 1954 фінансовому році прибули до ЗДА 209,177 осіб на постійний побут. З того на квоту прибули 94,098 осіб, — на 9,923 більше як в 1953 році. Поза квотою прибули до ЗДА в 1954 році 114,079 осіб, а в 1953 році — 86,259. Але на неквотову суму іміґрантів складаються і ті нові іміґранти, які прибули з Мехіко (37,456), Канади (27,055), Англії — (19,309) та Італії (15,501). На квоту прибуло нових іміґрантів в 1954 році: з СССР — 1,787, Чехословаччини — 1,815, Польщі — 5,063.

ОЗБРОЄНИЙ МОСКАЛЬ ВДЕРСЯ ДО АНГЛІЙСЬКОЇ АМБАСАДИ В МОСКВІ

Москва. — Якийсь чоловік, якого прізвище досі невідоме, вдерся в понеділок 14 червня вечером до англійської амбасади в Москві, промостивши собі дорогу стрілами до совєтського поліціянта, який стояв при вході до амбасади. Поліціянт впав ранений, а тоді той чоловік, одягнений в московську хутряну шапку, вбіг до передсінку і подався сходами до бюр амбасади. Тоді англійський сторож зателефонував до приватного помешкання службовиків амбасади в тому самому будинку й негайно прибігли два службовики, які роззброїли напасника. Урядовці й московська служанка в амбасаді спитали його, чого він хотів, але він не хотів взагалі відповідати. Тоді подзвонили за совєтською поліцією, яка забрала його геть. Совєтська преса принесла правильну вістку про той напад, але не подала ніяких подробиць про напасника. Англійського амбасадора й його дружини не було в тому часі в амбасаді й вони вернулися саме тоді, коли поліція відпроваджувала напасника. У зв'язку з тією подією московська поліція перервала телефонічну розмову англійського пресового кореспондента в Москві з Лондоном на поверх одну годину. Часописи, коментуючи ту подію, здогадуються, що напасник або задумував зробити атентат на амбасадора Вільяма Гейтера, подібно, як 6 липня 1918 року один „білий" москаль застрелив німецького амбасадора в Москві Мірбаха, — або шукав азилю, так, як це було зі спробою одного московського громадянина три роки тому, що вдерся до американської амбасади. Він не хотів добровільно вийти з будинку амбасади і тоді закликали були совєтську поліцію, яка забрала його.

Ялтинських протоколів не оприлюднюють з уваги на Німеччину

Вашинґтон. — Протоколи конференції в Ялті з лютого 1945 року не будуть оприлюднені, не тільки тому, що такому оприлюдненню спротивився Винстон Черчил (про що ми вже повідомляли), але також із внутрішньо-політичних американських причин. Черчил звернув увагу на три моменти: 1) не лицює оприлюднювати протоколи нарад трьох державних мужів, із яких він один тільки ще живе, а два інші (Сталін і Рузвелт) не зможуть обороняти своїх позицій перед публічною опінією; 2) якщо Заходові має прийти до конференції з СССР, то оприлюднення цих протоколів погіршить її можливості, бо, мовляв, Москва є особливо чула на тому пункті, щоб не проголошувати рішень тайних нарад; 3) у тих нарадах в Ялті є багато таких моментів, які були б тепер корисні для Заходу (напр., зобов'язання Сталіна дати всі демократичні свободи звільненим від нацистської окупації країнам, або дуже неґативні завваги Сталіна під адресою комуністичних партій в різних країнах), але є також речі, які пошкодили б Заходові. Це останнє стосується головно обмірковування в Ялті внутрішніх відносин у Німеччині. Оприлюднення цих протоколів поставило б в клопітливу ситуацію західніх альянтів перед західньонімецьким урядом і деякими німецькими групами, які тепер грають ролю в Захід. Німеччині і співпрацюють з Америкою. Щодо внутрішньоамериканських мотивів, то виявляється, що в цих протоколах є багато дечого, що також виправдує Ф. Д. Рузвелта, і не видно теж, щоб Альжир Гісс, член американської делеґації в Ялті, грав там дійсно поважну ролю. Тому державний департамент покличе спершу комісію істориків, які порадять, які частини Ялтинських протоколів можна оприлюднити вже тепер, без шкоди для держави й республіканської партії.

Шельба бореться з новими труднощами

Рим. — Італійський прем'єр Шельба, який мав великий успіх, перевівши в п'ятницю минулого тижня ратифікацію Паризького договору в сенаті, опинився раптом перед новою трудністю, цим разом збоку власної партії. Генеральний секретар християнсько - демократичної партії, Фанфані, виступив проти Шельби з публічним закидом, що він не зміг досі довести до компромісу у справі земельної реформи в середині урядової коаліції, і закликав Шельбу скликати конференцію 4-ох партій урядового центру та відновити гармонію в урядовому партійному бльоці, і то по змозі ще перед своїм виїздом до ЗДА. Якщо — сказав Фанфані — Шельба не зможе це зробити, то цим дасть доказ своєї нездібности керувати державними справами. Амінторе Фанфані — звертають увагу часописи — є суперником Шельби на становище прем'єра.

ВЕСЕЛА „СВИНСЬКА" ДЕМОНСТРАЦІЯ НА ЗАЛІЗНИЦІ

Постійні пасажири залізничої лінії західнього узбережжя (Вест Шор Рейлровд) позакладали собі свинські машкари, демонструючи в той спосіб проти повідомлення директора тієї залізничої лінії, Роберта Янґа, що він плянує припинити пасажирську службу, хоч продовжуватиме вантажний рух між Оренжбурґом, Н. Й., та Віґокен, Н. Дж. Свинські машкари відносяться до недавньої заяви Янґа, що „свиня може переїхати країну без потреби зміняти потяг, але ви не можете". Пасажири взяли собі тепер за гасло: „Свиня може їхати залізницею західнього узбережжя, — чому ж не можемо ми?"

ЧЕРЧИЛ ВСЕ ЩЕ ГОВОРИТЬ ПРО НАРАДИ З МОСКВОЮ

АЛЕ ВІН ПЕРЕСТЕРІГАЄ АНГЛІЙЦІВ ПЕРЕД НАДМІРНИМ ОПТИМІЗМОМ ЩОДО УСПІХУ ТАКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ. — УВАЖАЄ, ЩО БУЛО Б БОЖЕВІЛЛЯМ ШТОВХНУТИ НІМЦІВ В ЯРМО КОМУНІЗМУ

Лондон. — Винстон Черчил признався, що літом минулого року не вдалися зусилля англійської дипломатії — включно з двома листами Черчила до Молотова — довести до англійсько-совєтської інформаційної конференції, бо Москва жадала, щоб одночасно відбулася конференція всіх чотирьох великодержав. У новій великій промові в англійській палаті громад англійський прем'єр заявив, що він все бажає собі, щоб конференція з Совєтами відбулась зараз після ратифікування Паризького договору всіми дотичними державами. Проте він перестеріг англійців, щоб вони ані не спішилися занадто з такою конференцією, ані не підходили до неї із „супер-оптимізмом". Він підкреслив при тому, що хоч як поважно він сам бажає собі мирної згоди щодо „співіснування" з Совєтами, проте він уважав би „актом божевілля загнати німецький нарід в руки Кремлю і наражувати долю людства, щоб воно підпало під тиранію комуністів". Він підкреслив, що спершу треба ратифікувати Паризький договір, „щоб могутній німецький нарід і расу тісно зв'язати з вільним світом". Хоч англійський уряд відкинув ідею негайної конференції чотирьох великодержав, проте це не значить, казав Черчил, що він відложив її в нескінченність. Зокрема Черчил закликав членів парляменту стримуватись від такого критикування З'єдинених Держав, яке пошкодило б свободі рухів президента Айзенгавера.

Крім прем'єра Черчила промовляв також міністер закордонних справ Іден, який гостро відповідав лейбуристам. Після їх виступів відкинено опозиційний внесок лейбуристів з осудом закордонної політики уряду 298 голосами проти 268, отже 30 голосами, а внесок уряду прийнято 299 голосами проти 266, отже більшістю 33 голосів. Опозиційна Партія Праці хотіла, щоб уряд негайно звернувся до ЗДА і СССР в справі уладження нової міжнародної конференції для злагіднення міжнародного напруження. Внесок уряду, казав, що міжнародна конференція може відбутися тільки після ратифікування Паризького договору.

Відбудеться зміна конституції Франції

Париж. — Колишній прем'єр Поль Рейно зголосив проєкт зміни конституції в тому напрямку, щоб запевнити більшу тривкість французьким урядам. Цей проєкт має вже підтримку коло 250 членів парляменту на 625 послів, але серед такої партії, як народні республіканці, що противляться тому проєктові, є теж його прихильники. Жорж Бідо, колишній прем'єр і міністер закордонних справ, виголосить промову в користь проєктованої реформи. Трудність полягає в тому, що за дотеперішньою конституцією кожна її зміна мусить спершу знайти дві третини більшости у нижчій палаті парляменту, або три п'ятих в сполучених обох палатах, а після того перейти на всенародний плебісцит. Значить, у практиці конституційні зміни або взагалі неможливі, або вимагають довгого часу і великих коштів. Тому Рейно зголосив також поправку до конституції, щоб запропоновану зміну можна було перевести звичайною більшістю голосів. По суті, проєкт передбачає, що коли уряд мусить податися до димісії в часі коротшому, як два роки свого існування, то голосування над вотумом довір'я урядові мусить відбутися ще раз, а коли й другий раз воно вийде некорисно для уряду, тоді автоматично розв'язується парлямент і розписується нові вибори. Рейно вважає, що перспектива нових вирорів відстрашить послів від легковажного провалювання урядів. Він уважає, що завелика кількість партій і завелика персональна амбіція — це дві головні причини короткотривалости урядів у Франції. Одна четвертина послів була міністрами в різних урядах. Посол, який ще ніколи не був міністром, уважає себе покривдженим і висловлює недовір'я урпдові з будь-якої причини, щоб дістати шанс стати міністром в новому уряді.

У Східній Німеччині — гостра харчова криза

Берлін. — Нова харчова криза у Східній Німеччині, зв'язана з переднівком, викликала таку паніку серед німців, що вони масово викуповують харчові продукти на запас. Це стосується таких продуктів, як мука, крупи, цукор і товщ. Двох останніх предметів, а також мила і м'яса ніколи не було в підсовєтській зоні Німеччини забагато. Офіційні чинники обурені й скидають вину за цей масовий закупівельний рух на „ворожих аґентів", твердячи, що в Східній Німеччині взагалі нема ніяких харчових труднощів і голод зовсім їй не загрожує. В усякому разі харчові крамниці порожніють.

У СВІТІ

● **Капітан Тавнсенд**, летунський аташе англійської амбасади в Брюсселі, що ніби має одружитись з княжною Марґарет, у пресовому інтерв'ю рішуче заперечив, начебто це одруження є вирішеною справою, а вістку, що на першого червня має появитись офіційне проголошення заручин, назвав „диковиною". Він вважає, що в цій справі взагалі не має голосу, а всяке рішення залежить виключно від княжни.

● **Баварська федерація** професійних спілок розпочала кампанію проти озброювання Західньої Німеччини, зорганізувавши в Мюнхені виставку воєнних страхіть, з якою об'їздитиме всю Німеччину. Виставка відкрита під гаслом „У ваших руках — ваша майбутність". Гасло звернене до німецької молоді, що її ця соціялістично-пацифістична пропаґанда відтягає від армії.

● **Маленька фінська** соціялістична партія ствердила, що її співпраця з комуністами „не дала бажаних вислідів", і тому надалі відмовилась від співпраці з ними. Фінляндія, від якої Совєти відрізали Карелію і позбавили її всякої можливости боронитися, цілком залежить від ласки СССР. Тому рішення фінських соціялістів дуже відважне — пишуть західні газети.

● **Усі 14 американських** вояків, членів залоги транспортового літака С-54, згинули в летунській катастрофі на Формозі, коли літак зачепив об шпиль гори високої 9,000 стіп. Розшуки решток літака і тіл убитих тривали шість днів.

● **На Цейльоні** застрайкувало 1,560 водіїв автобусів, домагаючись підвишки платень. Автобусовий рух в цілій країні припинився. Прем'єр каже, що спричинниками страйку є комуністичні аґітатори.

● **Англійський губернатор** Гонґ Конґу проголосив, що приїхати туди може лише стільки китайців, скільки їх виїде з Гонґ Конґу. Він пояснює цей розпорядок перенаселенням цієї англійської коронної колонії на кордоні комуністичного Китаю. Китайські комуністи зчинили крик, що це — „ворожий випад" проти Пейпінґу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАРОДНИЙ ФОНД

Український Народний Фонд при Українському Конґресовому Комітеті Америки є базою праці цієї нашої центральної політичної репрезентації, отже є підставою для здійснювання головного завдання нашої зорганізованої спільноти: допомоги визвольним змаганням українського народу всіми можливими способами і засобами, в першу чергу поширюванням правди про Україну та відповідною політичною акцією на американському і міжнародному теренах, як теж і відповідною моральною та матеріяльною допомогою відповідним українським установам, що посередньо чи безпосередньо такі визвольні акції ведуть. Поставили собі американські українці таке завдання в тому найглибшому переконанні, що воно є в найкращому інтересі Америки та очолюваного нею вільного світу.

Як мається справа Українського Народного Фонду, цієї головної бази направду історичного завдання американських українців? Саму концепцію Народного Фонду, яка, правда, існувала в різних формах і видах уже раніше, видвигнено, оформлено і вирішено в теперішньому її вигляді на Четвертому Конґресі Американських Українців, що відбувся 5 і 6 листопада 1949 року в Вашинґтоні. До речі, видвигнув і реферував цю справу на тому Конґресі теперішній голова УНС та екзекутивний заступник голови УКК п. Д. Галичин. 26-го січня 1950-го року УККомітет проголосив уперше збіркову акцію УНФонду, встановлюючи її висоту на чверть мільйона долярів.

Пригляньмося, як виглядали ці збірки в минулому. Перший рік Народного Фонду замкнено 12-го березня 1951-го року кінцевою сумою 128,963.79 долярів. Другий рік збірки замкнено 16-го травня 1952-го року сумою 136,268.97 долярів, отже на 7,305.18 долярів більше від попереднього року. Третій рік Фонду замкнено в березні 1953-го року сумою 117,229.66, отже вже меншою не тільки в порівнянні з найуспішнішим другим, але й першим роком Фонду.

Як виглядає четвертий, себто біжучий ще рік УНФонду, що, нормально, повинен би закінчитись з кінцем цього місяця? Згідно з інформаціями з канцелярії УКК, збірка до УНФонду в біжучому році виносила в дні 14-го березня точно 68,390.26 долярів, себто заледве половину того, що виносила два роки тому, і на 48,839.40 долярів менше, ніж у минулому році. Правда, минулого року в збірку УНФонду була включена ще різдвяна „Коляда" і великодня „Писанка" для ЗУАДКомітету, яку в теперішньому бюджетовому році переводив ЗУАДКомітет собі власними силами. Але ця коляда і писанка в попередньому році становила разом 12,000 долярів, отже й без них Фонд все ще зібрав 105,229.66 долярів, себто на 36,839.40 долярів менше, ніж у минулому році. Правильно, збірковий рік Фонду ще не закінчений, але скільки можна ще зібрати за кілька тижнів? Крім того, не можна забувати, що цей рік, це рік Конґресу і що ці збірки повинні б, нормально, перевищити всі дотеперішні.

Загляньмо ще в деякі подробиці збірок у біжучому році Фонду. З одержаних інформацій виходить, що на зібрані досі 68,390.26 долярів склалися вплив: 54,458.96 дол. — від поодиноких осіб, 6,511 — від організацій і 7,420.30 дол. — із збірок, імпрез тощо. Якщо взяти за пересічну висоту індивідуальних вкладок, себто т. зв. Національного Датку від осіб, тільки по 10 долярів, отже ту найменшу ставку, хоч були такі, що платили по 15, 20, 25 і 50 дол., то виходило б, що Національний Даток у найкращому разі вплатило 5,000 осіб. Коли мова про організації, то в тих 6,511 долярів включено й 3,500 долярів, що їх вплатив Український Народний Союз зі своєї головної каси. Якщо до решти достосувати навіть цю мінімальну ставку, себто 10 долярів, то матимемо заледве 300 організацій в країні, з того три десятки заступлених в УКК „центральних", які вплатили б бодай по 10 долярів до Фонду. Тим часом, ми чванимось „мільйоновою" спільнотою та тисячами організацій.

На цьому можна б скінчити, бо коментарі направду зайві. Жадні партії, жадна політика, жадні інші „акції" не можуть виправдати того жалюгідного стану, до якого ніхто інший, тільки ми самі, наша американсько-українська спільнота довела стан Народного Фонду, що є не тільки базою нашої праці, але й нашим свідоцтвом та нашим дзеркалом. Хай кожний з нас подивиться в це дзеркало і сам собі відповість у своїй душі, як він там виглядає, бо публічно говорити про це — сором! Ще час над цим подумати, ще час спам'ятатись і заповнити касу Народного Фонду бодай так, як того вимагає наша самопошана, не кажучи вже про наші потреби і обов'язки та про наших великих слів велику силу.

ЩІЛИНИ У МОСТІ

Серед безличчі голосів англомовної преси на тему співпраці й розбіжностей між З'єдиненими Державами і Англією пролунало порівняння англо-американського союзу з мостом: він сполучає, мовляв, два береги, мешканці обабіч мосту вважають його необхідним, але комісія, яка час від часу перевіряє його тривкість, стверджує в ньому щілини, — тоді швидко й дбайливо направляють їх. Порівняння образово гарне і влучне. Комуністи, їх явні і приховані поплентачі свідомо, а політичні анальфабети несвідомо перебільшують кожну різницю поглядів американської і англійської закордонної політики на окремі справи, утотожнюючи при цьому дуже часто демагогію соціялістичної опозиції в палаті громад, зокрема її лівиці, з офіційним становищем англійської верхівки. Як лівосоціялістична демагогія, що її майстром є Анюрін Бівен, набридла вже самому проводові Партії Праці, вказує найкраще теперішня тенденція цього проводу виключити Бівена з свого парляментарного клюбу. Зрештою незаперечною і загальновідомою в усьому світі правдою є те, що в Англії нема ні одного поважного не то політика, а й сірого „обивателя з вулиці", який не признавав би, що союз із З'єдиненими Державами є наріжним каменем англійської закордонної політики. А натяки Бівена, що союз з Америкою можна б посвятити для здобуття ґарантій тривкого миру в безпосередньому порозумінні з Москвою — зустрічається з одностайним осудом англійської публічної опінії, як дітвацькі фантазії, які виставляють на смертельний риск майбутність безпеки Комонвелту. Трудно навіть уявити собі ту паніку, яка охопила б не тільки скристалізований англійський політичний світ, але й найширші кола англійських громадян, якби, напр., Америка знеохотилась до Північно-Атлантійського пакту з 24 жовтня 1949 року (НАТО), або до Паризького договору, що саме тепер переходить останні ратифікаційні етапи у Франції й Західній Німеччині. Очевидно, що в Америці теж трудно уявити собі таких ізоляціоністів, які в своєму розчаруванні у вартості союзників пішли б аж так далеко, що з легким серцем відмовилися б від приязни з Англією, а оборону Америки перестали утотожнювати з обороною европейського Заходу та англійських островів.

Це, властне, не союз, а приязнь, оперта на найглибшій свідомості обопільного інтересу, поминаючи сентимент, базований на спільності мови, який пережив визвольну американську війну. Це той „міст", тривкий і незрушний, хоч час від часу показуються в ньому щілини. Вони не загрожують цілості мосту, бо їх негайно виявляють і, скорше чи пізніше, направляють. Виступ Винстона Черчила на минулому тижні перед палатою громад поставив крапку над „і" англійської віри у вартість того „мосту". В обличчі совєтської небезпеки єдина надія Англії взагалі на Америку. Америка, мовляв, це той союзник, збройна сила якого є ґарантом миру, бо коли б не перевага Америки в атомовій і водневій зброї, то Совєти були б уже давно заатакували Захід. А якщо Совєти обкидають Англію атомовими бамбами, З'єдинені Держави автоматично, без ніякої консультації із уцілілим державним проводом Англії, всією своєю силою заатакують Совєтський Союз. Правда, англієць побоюється, що поки Америка виграє війну, він сам може втратити життя, але знає він і те, що ті англійці, які залишаться жити, завдячуватимуть це тільки Америці. Тим то й офіційний провід Партії Праці затвердив рішення уряду Черчила — приступити до виробу водневої зброї, признавши, що не можна обмежувати зброєння, як довго існує небезпека — бути знищеним.

Коли від 25 до 29 червня мин. року Черчил і Іден нараджувались з президентом Айзенгавером і державним секретарем Доллесом у Білому Домі, виданий з цього приводу офіційний комунікат починався словами: „У тісному товариському зв'язку будемо продовжувати наші спільні заходи . . ." І далі ще раз підкреслюється, що ті заходи будуть роблені „спільно й індивідуально", „у тісній приязні". Сам же Черчил заявив у промові до конґресменів, що ЗДА можуть рахувати на Англію, що вона є і буде „по стороні миру", коли прийдеться прийняти „останні рішення", „незалежно від різниць щодо способів".

Різниці щодо способів, як дійти до тих самих цілей, бували частенько між Англією і ЗДА. Вони проявляються найбільше в кардинальному питанні „коекзистенції" між вільним і комуністичним світом. Проте, при практичному вирівнюванні теоретичних розбіжностей площина спору завжди звужується. Минулорічна січнева Берлінська конференція виявила повну однозгідність думок Англії і ЗДА на справу об'єднання Німеччини й ролю СССР в Европі. „Мирова офензива" совєтської закордонної політики після смерти Сталіна не відхилила ні на йоту англійської політики від пляну включення озброєння Західньої Німеччини в західню оборонну систему. Черчил і Іден, стверджуючи, що нові переговори з Совєтами про Німеччину можуть розпочатись тільки після ратифікування всіми західніми державами Паризького договору, признають посередньо, що правильною була опозиція Айзенгавера до Черчилового проєкту зустрітися з Маленковим, як совєтським миротворцем, а упадок того совєтського псевдодиктатора ще більше підкреслив правильність становища Америки, що не було з ким і пощо говорити.

Нарешті остання промова Ідена, вже після його повороту з далекосхідньої конференції в Банґкоку й поїздки до Індії, є — при всьому дальшому угодівстві у відношенні до червоного Китаю — також посереднім ствердженням його попередньої помилки: перевіривши з автопсії настрої на Далекому Сході — він уже не зважився говорити про вирішування долі прибережних островів у протоці Формози без націонал-китайського уряду, а його весь, хоч як абсурдний „компроміс", брав під увагу, як передумову, згоду уряду на Формозі. А нереальність Іденової „компромісової" пропозиції така очевидна, що в американській пресі вичитали ми здогад, чи не дійшло в розмовах між Доллесом і Іденом у Банґкоку в чотири очі — до плянового розподілу роль: щоб один говорив „гостріше", другий „лагідніше", один згадував частіше слово „війна" другий — „мир", але остаточно обидва політики збігались разом, не в апізменті, а в спротиві дальшому комуністичному наступові. Теперішні щілини в англо-американському мості є менші, як були колинебудь в минулому.

„МВД-ІВСЬКО-БЕРІЇВСЬКА БАНДА"

Треба почати „з кінця", а саме з совєтських орденів, які посипалися на спізнених совєтських „ґероїв", як про це довідуємося зі сторінок „родімої" преси. Кажемо для „спізнених ґероїв", бо ордени надано „за заслуги в партизанському рухові", або „за активну участь в революції". Здається більше ніж дивним, що за 10 років (партизани) і за 35 років (революція) не мали кремлівські бонзи ні нагоди, ні часу відзначити своїх „ґероїв".

Але цю загадку розв'язує стаття, яка появилася в грудневому (1954) числі совєтського часопису „Життя партії". В ній читаємо про безпідставне виключення деяких членів партії та про поверховний осуд членів вищими інстанціями. „Цілий ряд активних учасників партизанського руху з околиць Вінниці реабілітовано і прийнято знову в партію" — читаємо в згаданій статті. „Їх обвинувачувано в протипатріотичному наставленні під час німецької окупації, а їх діяльність представлювано в фальшивому світлі. Центральний Комітет притягнув до відповідальности тих людей, які виявилися винними в обвинуваченні згаданих осіб", — вияснює згадана стаття далі.

Майже повних десять років тремтіли мільйони громадян, а зокрема на Україні, перед денунціяціями за „співпрацю з німцями". Повних десять років не тільки виключувано з партії, але й посилано до концентраційних таборів та на розстріл. Одну жінку, подає згаданий журнал, виключено з партії за те, що вона під час війни, „жила на окупованих теренах". За цю саму „провину" позасуджувано маси людей на концентраційні табори до 25 років, що вважає тепер „Життя партії" за „незрозуміле". Совєтський письменник Корнійчук порушив цю справу в своїй п'єсі „Крила",

Після ліквідації Берії ця атмосфера нібито має бути очищена. „Ніяких денунціяцій та анонімів" — кличе згаданий часопис. „Хоче хтось дістати мешкання або якусь посаду, має хтось з кимсь особистий спір, то пише донос, і успіх має запевнений . . ." Рівночасно виступає він гостро проти приймання до партії на підставі походження. Таке „біологічне трактування" є недопускальне, — висловлює свою думку „Життя партії".

Це все є справи, які тяжать важким маривом над населенням Совєтського Союзу, що, зрештою, характеристичне для кожного тоталітарного режиму. І тому нічого дивного не має в тому, що коли герой п'єси Корнійчука „Крила" деклямує: „Вона (атмосфера) затруїла наше життя при помочі МВД-івсько-беріївської банди" — то слухачі вітають ці слова бурею оплесків. Але такі і їм подібні оклики, є тільки деклямаціями, і більше нічим. Партизани, яких Берія посилав до концентраційних таборів та на шибениці, дістають тепер ордени. Лікарі, яким Сталін сукав вже мотузок, сьогодні вільні і тішаться ласками Кремлю. Але на їх місце розстрілюють інших.

Тільки в останніх часах дійшли до відома світу вістки про ліквідацію таких совєтських шишок: міністра державної безпеки Абакумова, міністра державної контролі Меркулова, заступника міністра безпеки Рюміна, начальника слідчого відділу для надзвичайно важливих справ при міністерстві безпеки Леонова, його двох заступників Комарова та Ліхачова і цілого ряду інших. Після заарештування пропав слід за двома високими службовцями міністерства безпеки Черновим і Боверманом, міністром безпеки Ігнатєвим, заступником міністра внутрішніх справ Кобуловим, начальником адміністративного відділу того ж міністерства Ґеоґлідзе, начальником слідчого відділу міністерства зовнішніх справ Владімірського та багатьма „дрібнішими" рибами, яких вже не береться в рахунок.

Знавці совєтського режиму числяться з фактом нових розстрілів, які прийдуть на чергу як наслідок бою між Маленковим і Хрущовим.

Вертаючися до відносин, що їх порушив Корнійчук в „Крилах" та до журналу „Життя партії", не від речі буде приглянутися віршеві, що його написав совєтський поет Константин Сімонов, п. н. „Пісня про фальшивого приятеля". Він пише: „Приятель, який всією душею з тобою, який тобі дораджує та тебе частує і разом з тобою проклинає твоїх противників, щоб опісля в рішальний момент, на якомусь публічному зібранні, виступити проти тебе, — це „приятель". Цей вірш закінчує Сімонов самокритично так: „Я і ти є також такими фальшивими приятелями".

Часом і совєтський поет напише правду.

Нестор

Юрій Студинський

У.В.У. НА МІЖНАРОДНІЙ НАУКОВІЙ СЦЕНІ

На протязі останніх шістьох місяців професори Українського Вільного Університету виступили із своїми викладами в двох преважних наукових осередках Західньої Европи. В місяці жовтні м. р. професори Мірчук, Орелецький, Студинський взяли участь в Італійсько-українській зустрічі та в засіданнях Середземноморської академії в Римі, а в березні ц. р. на Лювенському Університеті виступали з своїми докладами професори Шульгин, Кульчицький і Студинський, як теж прочитано виклад проф. І. Мірчука, який з приводу недуги не міг прибути особисто.

Два підсоння, дві зовсім інші публіки і два зовсім інші сприймання докладів.

У Римі італійська публіка вимагає від гостей коротких, ядерних, але і легких своєю формою викладів. Президія сеансів, а не тільки публіка, реаґує з місця на виголошену тезу. Зрештою, це не тільки на римському ґрунті, але і в цілій Італії слухачі безпосередньо висказують своє одобрення, чи негодування на виголошені думки.

Натомість в Бельгії, яка заселена французько-фляманським населенням, авдиторія має інші вимоги до доповідача, що має свій виклад виголосити і з французькою легкістю, сполучену з поважністю ґерманського підходу до наукових тез.

І в Італії, і в Бельгії українські професори-гості мали нагоду зустрітись та випробувати свої сили із найвизначнішими знавцями східньо-европейських проблем в тих двох державах. Блискучі доповіді італійців: Джіаніні, Інсабато, Маніно, чергувалися з доповідями українських професорів. Але в Римі українська тематика була звужена до певних строго визначених проблем, натомість у Бельгії майже протягом цілого тижня насвітлювали бельгійські та українські професори проблему Сходу Европи й України в різних аспектах.

В дні, що був присвячений в Лювені історичному питанню, виступили: відомий в цілому світі соціолог проф. Леклерк, який з'ясував значення національности в міжнародному житті, і проф. Шульгин, який у формі, не позбавленій патосу і зворушення, віддзеркалив історичну місію України на протязі віків в зударі тез і антитез, синтез і противорічностей, що об'явилися не тільки на політичному, але й на культурному полі.

В другому дні викладів (а вони відбувалися кожного вечора в Авлі Кардинала Мерсіє) бельгійський учений Ван Ковелярт висловив цікаву тезу, а саме, що українці в своїй не тільки пропаґандивній, але і науковій праці замало підкреслюють прецікаві і преважні для Заходу Европи свої східні ціхи, які є для Заходу може і найбільш притягаючими. Саме Україна, що має сповнити ролю посередника між Сходом і Заходом, має призначенням наложену мету підкреслити цінності Сходу і на полі релігійнім, і на полі науковім, не кажучи про політичну проблему Сходу. Бельгійський вчений з'ясував при тому ролю християнства в розвитку Східньої Европи. Йому вторував отець канцлер Леськович, який представив становище української Церкви під большевицьким режимом. Виклад о. Леськовича був опертий на точних даних і цифрах. Його спокійний тон викликав не абияке враження, саме цим контрастом між жахливою дійсністю і строгою науковою аналізою.

Третій день викладів з'ясовував економічні проблеми Сходу Европи і України зокрема. Проф. Дюпріє в дуже стислій формі представив можливості розвитку економії на східніх европейських просторах. Він вказав теж на географічне призначення України — відіграти важливу ролю в областях Середземного моря. Проф. Юрій Студинський представив структуральні зміни, які зайшли в Україні на економічному полі в часі большевицьких господарських плянувань.

Четвертого вечора відомий знавець міжнародного права, проф. де Фішер, говорив про державну особовість України, подаючи глибоку аналізу державно-правних стосунків України в рямцях СССР і світу. Його учень, докторант Р. Якимчук, у викладі про дипломатичні стосунки України, виказав знамениту ерудицію і його доповідь знайшла загальне признання серед публіки. Було присмно слухати проф. де Фішера, як він покликувався на наукові досягнення молодого українця.

Закінченням Українського Тижня, що відбувався під загальною темою „Сучасна Україна в рамах Сходу Европи", були виклади проф. Ґреґуар, що викладав про джерела атеїзму в марксизмі, і проф. Кульчицького, який змалював психіку українського народу та її відпорність на тези марксистського світогляду.

Мусимо підкреслити, що всі професори Лювенського Університету, які взяли участь у працях Українського Тижня, належать до найвизначніших. Тут є велика заслуга проф. Кульчицького, який саме зумів приєднати їх до тих конференцій. На викладах було пересічно між 100 до 250 слухачів. Публіка змінялася майже з кожним викладом, приходили на виклади ці, що інтересувалися даною темою. Підкреслюємо теж, що авдиторія завжди була виповнена бельгійським громадянством. Між присутніми бачили ми багато професорів Лювенського Університету, священиків й поважне число студентства. Бельгійська преса мала на залі своїх представників і вся бельгійська преса французькомовна, чи фляманська, давала дуже багато місця на своїх шпальтах, коментуючи поодинокі виклади. Інтервю українських професорів появилося і в бельгійській, і в люксембурзькій пресі.

Закінчення Українського Тижня вшанував своєю присутністю, між іншим, Ректор Лювенського Університету єпископ Ван Вайєнберґ, який виголосив довшу промову, підкреслюючи значення українсько-бельгійських культурних взаємин. Бельгійські і українські професори зустрілися на окремому бенкеті, якому теж президіював Ректор Лювенського Університету, а українські професори були прийняті ним на окремій авдієнції та вписалися до золотої книги Лювенської Альма Матер.

Як співучасникові поїздок Українського Вільного Університету до Риму і Лювену, нехай мені буде дозволено висловити на основі досвіду думку, що Український Вільний Університет знайшов доцільну лінію, а саме, що всі українські доповіді є ведені в дуже об'єктивній формі. Тому вони знаходять відгук. Европейська публіка була в останньому десятиріччю так змучена голословною пропаґандою в режимах фашистських, а тепер в її ухах обивається большевицька пропаґанда, і тому вона спонтанно відкидає, а головно інтелектуальні кола Західньої Европи, хочби і якийсь пропаґандивний натяк. Навпаки, вона сприймає спокійний і холоднокровний підхід до проблем: і саме такий підхід викладачів Українського Вільного Університету здобув собі право громадянства у великих культурних середовищах світу.

Йосиф Шварц

ЛЄПАТОВ РІШАЄ...

(3)

Нові господарі за „працею" і мій льос

Днями й ночами я мріяв про можливість вирватися з „халабурди" і повернутись до рідних Карпат.

Щоб ясніше було, як я шукав шляхів, щоб цю мрію свою здійснити, мушу трохи згадати своє недавнє минуле.

1940 року я працював у Яремчанському лісопункті в Карпатах. В цій місцевості Райвиконком виділив велику віллю для будинку відпочинку письменників України. Одного дня приїхали перебирати цю віллю директор Літфонду СССР Оськін та директор Літфонду України письменник Шовкопляс. Вони ночували в приміщенні лісопункту, в якому я приділив для них кімнату. Перед від'їздом Шовкопляс запропонував мені обняти посаду „завгоспа" в будинку відпочинку. Шовкопляс говорив, що платню я діставатиму таку ж, як і на лісопункті, а праця буде легша і вдячніша серед письменницького оточення.

Я погодився і поїхав у Делятин до свого начальства — директора лісопункту Салієнка та його заступника Рижкова, щоб вони відпустили мене з праці, бо за тодішніми законами було заборонено „скакати" з однієї праці на другу.

На моє здивування начальство дуже охоче і швидко задовольнило моє прохання. Того ж дня я вже мав офіційний дозвіл покинути свою працю в лісництві й перейти на іншу.

Причина такої „доброcти" мого начальства полягала ось в чому: Ще з польських часів на всіх лісопунктах залишилося дуже багато лісоматеріялу і паливного дерева. Старий облік був знищений. Нового ще не встигли скласти. Про сотні тисяч кубометрів готового гуцульського лісу не знала не тільки вища влада в Києві, але й нова місцева. Правда, новоприбулі керівники, виученики сталінського „марксизму" швидко зорієнтувалися, на яке золоте дно вони попали, і, переймаючи спрят та вміння місцевих купців, відразу почали думати над тим, як би найкраще зробити так, „щоб вовк був ситий і коза ціла", щоб і собі хапнути якнайбільше, і щоб начальство з партсекретарем було задоволене. Для цього новоприбулі керівники воліли мати якнайдовше хаос і відсутність обліку в лісовому господарстві.

Я був свідком того, як відразу після „визволення рідних братів" з-під панування польської шляхти, „визволителі" замешкали в найкращих будинках, з магаґоньовими меблями, стали власниками найкращих корів-сементалок, що давали по 20 літрів молока на добу, повбиралися в довгі шкіряні плащі, роз'їздили найкращими кіньми в найдорожчих бричках і фаєтонах. Усе це, зрозуміло, завдяки тим тисячам кубометрів необлікованого лісоматеріялу. І це в той час, як в Станиславові та в інших містах „визволені пролетарі" буквально замерзали з малими дітьми і хворими, бо не мали стільки грошей, щоб платити на ринку по 200 рублів за кубометр дров, що їх „лівими" дорогами пускали на ринок нові господарі.

Начальник Яремчанського лісопункту (моя тодішня офіційна посада), колишній балагула і бутиняр*), як тільки обняв надлісництво, відразу почав брати на облік кожний кубометер дерева. Нікому нічого не обіцяв, не шукав ближчих контактів і ласки. Це відразу між ним і новим начальством створило напружені відносини. І це начальство (Салієнко і Рижков) тільки й чекало зручного моменту, щоб його позбутися.

Цей момент прийшов у зв'язку з моїм власним бажанням покинути працю. Вони охоче задовольнили моє прохання і на моє місце призначили колишнього власника націоналізованого вже тепер тартаку в Делятині „товариша" Мільрада. Цей Мільрад спочатку працював як фахівець-інспектор в Делятинському ліспромгоспі. З перших днів своєї співпраці з новим начальством він себе цілком „оправдав". Начальство відчуло в ньому доброго помічника і наділило ласкою.

Працюючи як завгосп будинку відпочинку, я зміг познайомитися з такими відомими письменниками як Яновський, Панч, Василевська та інші.

„Треба себе чимось виявити"

Тепер, через п'ять років, у мене виникла думка використати ці знайомства, щоб з допомогою письменників перевестися на інше місце праці, а то навіть відправитись на фронт. Петро Панч працював у Москві директором українських радіопередач. Я телефонічно з ним зв'язався, і він запропонував мені приїхати до нього.

І ось одного дня при вході до великого будинку, в якому містились радіостанції на багатьох мовах, мене затримує міліціонер і вимагає перепустки. Я пояснив, що мене викликав директор української радіостанції, тов. Панч. Ми з ним підійшли до віконця, в якому видаються перепустки. Там повідомили Панча про мій прихід, і я відразу дістав перепустку.

Прийняв мене Панч дуже ввічливо. Розпитував, де я весь час працював, як мені ведеться і чим він може мені допомогти. Я розповів про відносини на заводі, на якому працював, і заявив про свій намір перевестися на якусь іншу працю чи навіть потрапити на фронт.

— Треба подумати, — сказав він, — але боюся, щоб не мати з вами клопоту.

— Чому, Петре Йосиповичу? — запитав я.

І Панч почав розповідати про письменника Василя Ткачука, якого вони виклопотали з робочого батальйону, і який себе не виправдав. Талановитий хлопчисько, мав можливість піднятися, але ледачий. Його відіслали на працю до П. Козланюка в прифронтовій редакції, але він звідти повернувся.

— Ось дивіться, — сказав Панч, — Галан — славний парень, працює в так званій групі Паламарчука. (Що це була за група, мені ближче невідомо. Знаю тільки, що праця її була дуже засекреченою). Там дуже відповідальна праця. Паламарчук вдоволений з нього. Отже послухайте мене, Шварцуню, тут не Яремче, а Москва. Щоб добитися чогось, треба себе чимсь виявити. Ви Гуцульщину знаєте? Попробуйте щось написати з гуцульського життя, але цей твір мусить бути актуальним.

— Петре Йосиповичу, колись я був свідком того життя, але не знаю, що там діється тепер. Як же я можу писати про актуальні події?

Все ж таки Панч порадив мені спробувати писати, як вийде, щоб мати підстави клопотатись про переведення мене на працю в прифронтову редакцію.

Повертаючись на завод, я пригадав собі дві події, які можна було б підфарбувати під актуальні.

*) Від гуцульського слова „бутинь", що означає місце в горах, де розробляють ліс. Робітники, що працюють тут, звуться „бутинярі".

Айзенгавер називає країни Латинської Америки „добрими партнерами" ЗДА

Ню Орлінс, Луїзіяна. — Президент Айзенгавер привітав відкриття Міжамериканської Інвестиційної Конференції, яка відбувається в Ню Орлінсі, Ла., промовою, яку через телевізію передано з Вашингтону учасникам конференції. Президент заявив у своїй промові, що ця конференція — це свідоцтво про те, що відносини між країнами Латинської Америки і ЗДА з „добросусідських" стають „добропартнерськими". Айзенгавер сказав, що він вдоволений з того, що приватна ініціятива може грати таку корисну ролю в здобуванні „добрих партнерів" у країнах Південної Америки. Уряд може допомагати затіснювати торговельно - господарські зв'язки між ЗДА і Латинською Америкою, але найважніше в цьому — це довір'я між людьми. „Поза приватними плянами, словами й долярами, казав президент, — мусить існувати взаємне довір'я: віра ЗДА в Латинську Америку, а Латинської Америки в ЗДА". Д-р Мілтон С. Айзенгавер, брат президента, заявив, що Латинська Америка — це найкращий ринок для ЗДА, бо річний експорт і імпорт між цими Американми становить 3,500,000,000 долярів, і тому цей ринок кращий від Европи і Азії.

І канадійські робітничі організації думають про об'єднання

Оттава, Канада. — Дві найбільші канадійські робітничі спілки погодилися в основних точках, щоб об'єднатися в одну робітничу організацію, яка мала б почати діяти найближчого року. Торговельно-Робітничий Конґрес, який нараховує 600,000 членів, і Конґрес Праці з 400,000 членами створили восьмичленний комітет, який працює над умовами об'єднання. До комітету належить, як безпартійний посередник, Г. Карл Ґолденберґ. Представник цього комітету заявив, що перед об'єднанням треба вирішити багато спірних справ, зокрема справу переманювання членів з однієї робітничої організації до другої. Ці дві канадійські робітничі організації є філіями американських робітничих організацій: Американської Федерації Праці та Конґресу Індустріяльних Організацій, які вже порозумілися щодо свого об'єднання. Гадають, що прийде до об'єднання всіх робітничих організацій в Канаді, що охоплюють 1,260,000 робітників.

Збільшення видатків на школи й мешкання зменшить число злочинів малолітніх

Вашинґтон. — Сенатська Правнича Підкомісія, стверджуючи застрашаючий зріст злочинів малолітніх, закликає федеральний уряд й місцеві самоуправи до драстичних заходів у поборюванні цього загрозливого явища. Зокрема підкомісія рекомендує збільшити видатки на школи, будову мешкань, опіку над дітьми і лікування умових недуг. Кождий доляр, виданий на запобіження дитячих злочинів — сказано в заяві підкомісії — дасть два доляри прибутку, які не треба буде витрачати на в'язниці й поліцію. Підкомісія стверджує, що дотеперішня опіка над дітьми є „невідповідна" й „замала", а в деяких громадах її зовсім немає. В 1948 році суджено 300,000 малолітніх злочинців, а в 1953 році —435,000. Це число може збільшитися до 785,000 в одному році, якщо громадянство не вживатиме відповідних заходів. Підкомісія вважає, що нові дільниці треба будувати так, щоб в них були окремі приміщення для дітей, які тепер живуть більшу частину дня на вулиці. Коли не схочемо платити гроші на школи, мешканеві будинки і соціяльну опіку, то платимо пізніше на тюрми, поліцію та шпиталі.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш.

Відділ УКК за працею.

Зима, цей набільш сприятливий час для суспільно-громадської праці, добігає до кінця. Цей час зуміли використати для інтенсивної праці цілий ряд наших організацій для посилення громадської роботи. З-поміж них, Відділ УКК — центральна установа нашої громади, розгорнув широку діяльність на усіх ділянках суспільно - політичної праці на своєму терені. І так, улаштовуючи свято Соборности, доложив усіх зусиль, щоб про змагання української нації до самостійности почули найвищі американські чинники. Зусилля увінчались успіхом, бо нещодавно конґресмен Алвін Бентлі вніс до Конґресового Рекорду повний зміст своєї блискучої промови, яку виголосив на святі Самостійности в Дітройті. Належно розуміючи вартість повного та частинного звіту так званої комісії Керстена, як знаменитий засіб пропаґанди української проблеми, Відділ УКК своїм коштом придбав відповідну кількість примірників і передав їх міській і університетським бібліотекам, пресі, консулятам чужинецьких держав, які мають свій осідок в Дітройті, радіовисильням, кватирам на стейт Мішіґен обох політичних партій та високим достойникам стейтових властей, не поминаючи губернатора нашого стейту.

Побіч того, Відділ УКК не відставав від іншої важливої ділянки, а саме — збірки Національного Датку до Українського Народного Фонду. Цьому питанні управа Відділу присвячувала найбільше праці. Наладнано радіові передачі, де закликається громадянство складати Нац. Даток, проголошується тих, що вже сплатили, як також подаються інформації про працю відділів УКК, бо радіомовлення ведуться спільно з Відділом УКК в Гемтремк. У місяці лютому видано бюлетень, у якому, крім інформацій про завдання і працю УКК в цілому, а наших відділів зокрема, поміщено список платників Національного Датку нашої метрополії за весь час існування УНФонду. Бюлетень викликав знаінтересування Нац. Датком серед нашого громадянства, як також пожвавив збірку. Успіхи такої акції заохочують управу Відділу до більшого розгорнення збіркової акції. В тій цілі скликано на 12-го березня ширшу нараду, темою якої було зорганізувати кампанію збірки Нац. Датку. Зорганізовано біля дві десятки окремих уповноважених, що в один день вийдуть в наш терен збирати Нац. Даток. Уповноважені відвідуватимуть окремих громадян, які досі з різних причин не виконали свого національного обов'язку. Кампанія почнеться вже в суботу, 19-го березня і буде тривати до кінця ділового року. Управа Відділу УКК вірить, що наше свідоме громадянство гідно поставиться до такої акції і своїми датками збільшить Народний Фонд — нашу національну скарбницю, а поставить нашу громаду під оглядом Народного Фондву в передове місце серед інших громад в ЗДА.

В. П.

Литл Фолс, Н. Й.

„Назар Стодоля".

Ще в середині лютого о. Смик пообіцяв нам привезти драматичний колектив, що створився при відділі Союзу Українок в Ютиці, аби він показав нам свою першу роботу: „Назара Стодолю". І от в суботу, 5 березня, це сталося в залі Українського Дому. На початку о. Смик в короткій промові згадав про великого Пророка України, пам'ять якого ми й вшановуємо, показуючи тут його твій: „Назара Стодолю". Драматичний колектив багато працював над постановкою, але йому не пощастило ще створити при колективі хорову групу, тому в другій дії „Вечерниці", муз. Ніщинського, скорочені і подасться лише вступна частина. Тішимо себе надією, що цю біду в майбутньому вдасться поладнати за допомогою хору „Трембіта". Пан-отець закінчив промову, а до залі полився спів колядки. Невеликий, але зладнаний хор за сценою співав колядку а ми думкою дякували режисерові колективу п. Міхновському, що він ще при закритій куртині створює у глядачів настрій різдвяного вечора, в затишку якого відбувається перша дія. Але ось куртина розсувається і ми не віримо своїм очам: де взялися декорації, килими, посуд, ведмедики з вином та медом, срібні чарки, плахти, воскові свічі, звідкиля все це попало на сцену? Багато тут роботи приклав п. Ватинський, золоті руки якого створили для сцени всю бутафорію, починаючи від зброї і кінчаючи шапками на головах виконавців. Лине колядка і на сцену виходить Стеха, — вистава почалася.

Ми не будемо говорити про окремих виконавців, ми не скажемо жадного слова про ті чудові стилеві убрання, що були на виконавцях, але ми мусимо відмітити, що все було зроблено з великою любов'ю і дбайливістю, самі ж виконавці на сцені з великою пошаною ставилися до кожного слова твору нашого Поета. Мабуть тому ми не могли відрізнити аматора від актора, бо всі ролі, починаючи від чільних „Назара" та „Галі" і кінчаючи майже безсловесною ролею другого „Свата", всі були виконані на високому художньому рівні. Навіть група дівчат на вечерницях, що певно оце перший раз виступала на сцені, залишила по собі дуже приємне враження, а танки в кінці другої дії остаточно привернули до них симпатії глядачів. Ось минає вже і остання дія і на вимогу глядачів на сцену виходять всі виконавці на чолі з творцем цього колективу п. Євгенією Єржківською. Багато роботи було при творенні цього колективу, але дружня, спаяна, спільна робота всього колективу зробила своє діло, в наслідок чого ми мали можливість бачити цю чудову виставу.

О. Ч.

Филаделфія, Па.

Дружня вечірка Відділу ОбВУА.

За традиційним звичаєм Відділ Об'єднаня бувших Вояків Українців у Филаделфії влаштував в суботу, 5 березня ц. р., товариський вечір з мистецькою програмою під назвою „Вояцький оселедець". У великій залі Дому Горожан зібралось кілька сотень українських громадян Филаделфії — представників так давніших, як і нових поселенців. Приявних привітав в імені Управи Відділу п. Одежинський. Вечір започаткувала мистецька програма. Першою виступила відома співачка п. Наталія Андрусів, яка при супроводі фортепіяну під вправною рукою проф. Б. Перфецького відспівала з повною експресією кілька пісень і арій. З черги письменник Микола Понеділок з Ню Йорку виконав кілька власних гуморесок, зворушуючи дотепом. Співак Анатоль Радванський виконав кілька власних пісеньок легкого жанру, як теж і актуальні куплети. Дотепний монолог виголосив артист Я. Пінот - Рудакевич. Програму вів артист Володимир Мельник, який теж виступив з окремою точкою. Програма дотепна, але потрібно, щоб тексти монологів і куплети дати виправити перед тим, заки продукувати їх перед ширшою публікою.

Після мистецької програми до столів подано перекуску, пісну, згідно з вимогами посту, і в ній домінував оселедець. Не бракувало теж напитків. На залі витворилась гарна дружня атмосфера. Не зважаючи на те, що зібрались представники дослівно усіх існуючих політичних і навіть товариських груп, всі вони були перейняті цією дружньою атмосферою, яку — здається — можуть витворити лише вояки дуже давні, новіші і найновіші. Стрілецькими і народними піснями переплітались приятельські і дотепні розмови далеко поза північ.

Т.

З листів до Редакції

Шановний п. Редакторе!

Не відмовте, будь ласка, помістити оцих кілька рядків у зв'язку із звідомленням про з'їзд делеґатів об'єднання буковинців, що появилось у Свободі ч. 31 з 16 лютого ц. р. Читаючи ту допись, мається враження, що видання твору „Буковина" було одною з тем дебат. Насправді — і на жаль — так воно не було, бо ані в порядку нарад, ані в дискусії повища тема не була предметом обговорення, мабуть через надмірний поспіх якнайскорше закінчити з'їзд.

Ф. Лукіянович.

Вш. п. Редакторе:

В „Свободі" з дня 3 березня 1955 появилася стаття п. В. Мудрого „На чисті води".

В цій статі згадано прізвище мойого пок. брата, Михайла Вілана. Жінка, якій мій пок. брат врятував життя, називається п. Роза Фавст, замужня Дальперн, а не Фукс, як мильно подано в статті.

Ім'я мойого покійного брата є Михайло, не Іван, як чомусь написано в дальших рядках згаданої статті.

Олександер Білан.

Листування Редакції

ВШ. „Рогатинець" з Клівленду, А. О. з Міннеаполів, „Студент" з Шікаґа та всі інші, що надіслали до Редакції матеріяли, не подавши ані свого прізвища, ані адреси: Матеріялів, надісланих анонімово, Редакція не розглядає, без уваги на вартість тих матеріялів.

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк 144 2-га Ев.

Ню Йорк. — З Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в найближчу п'ятницю, 18-го березня, відбудеться там літературний вечір, присвячений творчості Вол. Винниченка. Доповідатимуть В. Чапленко і В. Подоляк, а з читанням творів Винниченка виступлять М. Руда і М. Герус. Початок о год. 8.15 ввечорі.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою і радіом).

УКРАЇНЕЦЬ — ВІЦЕ-ЧЕМПІОН СВІТУ

20-го лютого закінчилися в Москві міжнародні змагання за першість світу з швидкісної їзди на ковзанах. В присутності 60 тисяч глядачів першість світу здобув шведський змагун Еріксон. Цим покладено край дворічному пануванню совєтських спортовців у ковзарському спорті. Московський фаворит ч. 1, абсолютний чемпіон СССР — Борис Шілков опинився на третьому місці, відкривши дорогу до другого місця українцеві Олегові Гончаренкові, чемпіонові світу за 1953 рік. Осяги Гончаренка на світових змаганнях запевнили йому звання віце-чемпіона.

САМІ СОБІ ЗАПЕРЕЧУЮТЬ

7-го лютого ц. р. Президія Верховного Совєту СССР за підписами голови Президії К. Ворошилова і секретаря М. Пеґова затвердила два закони, що фактично касують два попередні закони, затверджені недавно цим же Верховним Совєтом. Перший закон вимагає „посиленої кримінальної відповідальности за навмисне убивство", себто затверджує попередню постанову з 30 квітня про формальне запровадження свого часу скасованої смертної кари за подібного роду провини. А другий закон говорить про „скасування кримінальної відповідальности вагітних жінок за вчинення аборту" — що догори ногами перекидає слова Хрущова: „Нам би ще сто мільйонів людей, і то було б мало", що їх він виголосив на зборах комсомольського активу в Москві, де закликав молодь їхати на „освоєння нових земель".

ЯКІ П'ЄСИ ВИСТАВЛЯЮТЬ У ЛЬВІВСЬКИХ ТЕАТРАХ

З-поміж інших пропаґандивних п'єс, що ними переповнені репертуари совєтських театрів, у лютому місяці львов'янам в театрі ім. Заньковецької показували п'єсу знищеного свого часу українськими партизанами Галана — „Човен хитається". Про цю п'єсу „Радянська Україна" пише, що це — „гостра сатира, в якій розкривається продажне нутро українських буржуазних націоналістів". В російському (!) драматичному театрі у минулому місяці йшла п'єса — інсценізація твору російського письменника Д. Медведєва — „Сильні духом", головним героєм якої є совєтський партизан Кузнєцов, що під час німецької окупації оперував на Волині і в Галичині, провокуючи німецькі власті проти українського населення. Українські партизани, впіймавши Кузнєцова і ствердивши його провини — розстріляли. Тепер большевики роблять з нього „великого патріота" і „національного героя".

З театральної Залі

„Ой не ходи Грицю..." в Бофало

Три з половиною місяці наполегливої, справді жертвенної праці — вечорами, святами і безсонними ночами — і драматичний гурток під керівництвом режисера і артиста-маляра п. Адама Антонишина обдарував українське населення Бофало добре підготовленою виставою невмирущої побутової драми М. Старицького „Ой, не ходи, Грицю, та на вечорниці".

Впродовж місяця таких вистав відбулося три — дві в гарному театральному приміщенні, належному українській греко-католицькій Церкві на передмісті Бофало Блек-Рак, і третя — в залі під українською православною церквою.

Під час першої вистави досить простора заля на Блек-Раку була переповнена по вінці так, що глядачам не вистачало місць, — усі проходи було заповнено натовпом спраглих українського мистецького дійства, зголоднілих за красою рідного побуту на далекій Батьківщині, багатьох сотень осіб. Повторена в тому самому приміщенні через два тижні, вистава знов притягла багато глядачів, хоч, порівняно, й менше, а зате третя вистава під православною церквою знову відбулася при переповненій залі.

Отже, коли міряти успіх вистави увагою маси глядачів, то треба визнати, що драматичний гурток під керівництвом п. Адама Антонишина в Бофало справді мав нечуваний успіх.

Чи можна те саме сказати про якість вистави? Не зовсім. Правда, треба визнати, що вже третя з черги вистата показала, що дружній ансамбль драматичного гуртка вживає всіх сил для удосконалення гри — третя вистава з усіх поглядів звучала краще, дарма, що відбувалася в гіршій, тіснішій і похмурішій залі.

Великий успіх вистави „Ой, не ходи, Грицю..." треба завдячувати справді талановитій, дійсно артистичній грі пані Анни Ткачук, що в основній ролі Марусі показала, як можна тримати в непослабленому напруженні масу глядачів, примушуваних, разом із артисткою, глибоко переживати траґедію української дівчини. Особливо зворушлива гра (не виконування ролі, а таки мистецька гра) артистки п. Анни Ткачук у сцені з Дариною (Н. Шмигельська), в лісі з бабоюворожкою та фінальна, драматична сцена над трупом Гриця. Чудовий український одяг Марусі (власноручної роботи п. Анни Ткачук) зачарував зір глядачів.

На жаль, не можна того самого сказати про гру партнера Марусі — Гриця (п. Василь Ковальчук). П. Ковальчук має всі природні дані на порядного Гриця: струнку, молодечу поставу, природну, неушкоджену часом, чуприну (жагучий брюнет), симпатичний баритон, але бракує йому життя в його театральному дійстві — рухи надумані, ненатуральні, розмова ніяк не потверджує глибоких душевних переживань симпатичного героя драми М. Старицького. Правда, п. Ковальчук увійшов до гуртка всього за кілька тижнів до прем'єри і, очевидно, бракувало йому часу для доброї підготови.

Ще гірший у грі його суперник Потап (п. И. Ганусяк). П. Ганусяк тільки „виконує ролю", жадного пережиття граного не виявляє, голос монотонний, без емоцій, без найменшої модуляції.

Дуже добре веде свою комічну ролю Дмитра п. Адам Антонишин, примушуючи залю весь час стежити, в гурті хлопців та дівчат, тільки за ним і викликаючи вибухи веселого, безжурного сміху вправними, дотепними вибриками. Але й йому загрожує одна небезпека: втратити почуття міри. Адже добре відомо, що вдруге повторений дотеп тратить гостроту і перетворюється на свою протилежність. А п. Антонишин часом забуває про це. А вже особливо варто йому запам'ятати, що такий автор-клясик, як М. Старицький аж ніяк не потребує жадних додатків (від себе), жадних змін, чи „покращувань" написаного, а п. Антонишин часом грішить і на це: особливо неприпустимо звучить перекручення ним звичайної фрази в ролі Дмитра: „зсунувся і посунувся", з якої п. Антонишин дозволив собі зробити щось несмаковите, непристойне, розраховане на нездоровий, балаганний реґіт якоїсь частини публіки.

Був би добрий український Фальстаф — Хома, якого грає п. І. Грицьков'як, коли б не жахливе перекручування ним української мови неприродними наголосами: обо́ма, ді́ло, бре́шу, зави́що, ніко́го, коха́ння, позо́лочу, слове́чко, гу́стим, дрі́бними і т. д., і т. д. в безкінечність — просто до роздратування і до цілковитої втрати інтересу у глядача і до постаті актора, і до виконуваної ним дії.

До речі, мовними неправильностями грішать і всі інші учасники гуртка, навіть шановна пані Анна Ткачук припускає такі мовні помилки, як „у него", замість у нього, і „богато", замість багато. А режисерові п. Антонишинові і всім членам гуртка треба пам'ятати, що театр — це найвищий засіб культивації чистоти й бездоганности рідної мови, і попрацювати трохи над удосконаленням свого мовного арсеналу.

Гарно провадить сцену на підпитку Марусина мати Вустя (п. П. Кравчук), але в інших явах слабує на дерев'яність рухів. Має всі дані вирости на добру артистку Галина панна О. Кравчук), аби тільки трішечки менше манірности. На своєму місці в п'єсі хазяйка (пані М. Іскало).

Чудові декорації роботи п. Адама Антонишина, виконані в дусі такого от українського реалістичного романтизму, запальні, іскрометні українські танці, зворушливі наші народні пісні, виконувані хором під керівництвом проф. Р. Ставничого, та чарівний музичний супровід (музика М. Лисенка) симфонічної оркестри під вправною, досвідченою диригентурою п. А. Кравчука, гармонійно доповнювали красу вистави і сприяли успіхові цього небуденного в Бофало явища.

Драматичний гурток п. Адама Антонишина збирається принагідно робити інвазію й на території поза межами Бофало — в Канаду, Рачестер, а може й далі. Варто побажати йому дальших успіхів і там, і дальшого удосконалення мистецької гри та особливо — усунення мовних неладів.

О. Кобець.

Спорт

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

УСК „СІЧ" — МАДЯРСЬКИЙ С. К. 1:2 (0:1).

Елизабет, 13 березня. — Це був справжній нещасливий тринадцятий для „Січі", яка програла змагання за чашу Ліґи Стейту з мадярами з нижчої кляси. Однак, щоби читачі не назвали мене забобонним, мушу ясно заявити, що тільки від змагунів і проводу залежить, щоб такий поганий „тринадцятий" не повторився.

Змагуни не дописали кондиційно, в додатку напад стріляло, а зади тактично (в останніх питання доцільности експериментальних пересунень). Невідповідне (дуже нерівне) грище можна вчислити тільки злагіднюючою обставиною при наявній вині змагунів за програну.

Але тут, як і всюди, „немає злого, щоб не вийшло на добре". Лекція з мадярами перед важною грою за Чашу Аматорів Америки примусить усіх змагунів ставитись поважніше до підготовки до змагань. Провід, при великому бракові огороджених грищ (не парків) у наших околицях, рішився, не жаліючи трудів та видатків, привести це саме грище до порядку.

На наступну неділю „Січ" іде до Филаделфії на важну престижеву зустріч у грах за Чашу Аматорів Америки із Литл Клаб-ом. (грище Лайтгавзу, при Фронт і Ірі).

Оцінюючи Січовиків, як одиноких українських репрезентантів, що добились у цьому році таких успіхів, треба признати, що вони вміють грати добрий футбол проти заавансованих противників і тому можно сподіватись гарної гри і успіху в цих змаганнях.

В. С.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, в тимсамим і співвласниками 15-то мільйонового майна організації!

ПОДЯКА

З великим жалем і в глибокому смутку повідомляю, що 5-го березня 1955 року, після важкої невиліковної недуги помер мій дорогий Батько, інж. будівничий,

бл. пам. ФЕРДИНАНД ЛЕОПОЛЬДОВИЧ БРОССМАН.

Покійний народився в Україні у Проскурові 4-го серпня 1879 р. Високу освіту дістав поза межами кол. Росії. З України еміґрував разом з донькою у Польщу, потім в Австрію, до Зальцбурґа, де перебував в таборі ДП Лексенфельд. До Америки переїхав зі мною в 1949 році і замешкав в Ню Йорку, де й помер. Перед смертю бл. пам. Покійник висловив бажання похоронити його на українському цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж. Похорон відбувся у вівторок 8 ц.м.

Почуваюсь оцим до обов'язку скласти сердечну подяку в першій мірі ВП Генералові Олександрові Загродському, що підчас хвороби мого Батька давав нам усяку поміч та після смерти Батька зайнявся гідним похороном. Дякую ВП Д-рові І. Макаревичеві, що вдень чи вночі приходив до Батька, щоб облегшити Йому терпіння. Висловлюю глибоку пошану і вдячність Достойному Духовенству церкви св. Володимира в Ню Йорку в особі Високодостойного Отця Митрофорного Протоєрея Лева Весоловського за відправлення Богослужби і прегарне посмертне слово, що ним звеличував Покійного мого Батька та потішав мене в мому великому горю.

Складаю щиру подяку за слова потіхи та за прегарні вінки і квіти, що їх склали на домовині Покійного: ВП. Ген. О. Загродському, Вельмишановним А. Рошковському з дружиною, Панові Ю. Зеленському, П. Полк. С. Єфремову з дружиною, П. Сотникові Прудиусові з родиною, П. Майорові К. Вілошукові з дружиною, ВШ. П. К. Ольшевському з дружиною, ВШ Пані Г. Вілямовській з родиною, ВШ. Проф. Лучанкові з дружиною, П. Полк. А. Валійському з дружиною, П. Інж. Зубенкові з дружиною, П. Семенові Нечепорукові з дружиною, П. Майорові Дмитрові Бакумові з дружиною, ВП. Інж. Кнапікові з дружиною, ВП Грицковянові з родиною і ВП. Артистові Василеві Авраменкові та всім тим, що віддали останню послугу Покійному і склали мені слова потіхи.

ІРИНА ШЕВЧЕНКО, донька.

Ню Йорк, 14 березня 1955.

Черчил відійде у квітні від влади

Лондон. — Офіційно заповіджено, що цьогорічні Великодні ферії Винстон Черчил проведе на Сицилії. У зв'язку з цим англійська преса обмірковує знову питання про час, коли Черчил зголосить свою димісію. Він має вже 81-й рік. Рік тому, коли велися такі самі розмови, Черчил заявив своє бажання бодай на пів року перед новими парляментарними виборами ввести в уряд прем'єра теперішнього міністра закордонних справ Ідена. Найближчі вибори відбудуться восени цього року, мабуть в жовтні. Початок їх приспішує криза в Партії Праці, яку хочуть використати консерватисти, протиставлячи кільком течіям серед соціялістів власний одностайний фронт з наявними успіхами консервативного уряду в різних ділянках. На 4 квітня заповіджено обід в офіційній резиденції прем'єра на Давнінґ Стріт в Лондоні з участю королеви і її чоловіка. Через три дні після того парлямент роз'їдеться на Великодні ферії, і виїде за кордон на відпочинок також старенький державний муж. З усіх цих подробиць англійські часописи приходять до висновку, що саме на початку квітня Винстон Черчил зголосить королеві свій відхід від уряду і запропонує призначити своїм наступником Антоні Ідена.

Комуністичний Китай пропонує безпосередні переговори з ЗДА

Ранґун, Бурма. — Комуно-китайський прем'єр і міністер закордонних справ Чу Ен-лай заявив готовість обговорити з неофіційною американською місією справу американських летунів, засуджених в Китаї за „шпигунство", і при цій нагоді обміркувати цілість комуно-китайських і американських взаємин. — Таку інформацію подав до відома державному секретареві Доллесові прем'єр Бурми У Ну під час недільної з ним розмови. Прем'єр Бурми відмовився сказати журналістам, як до цієї пропозиції поставився Дж. Ф. Доллес. З Державного Департаменту подано неофіційно до відома, що справа полонених летунів, які дістались в китайський полон, як вояки Об'єднаних Націй, знаходиться все ще в руках генерального секретаря Об'єднаних Націй Гаммершилда, що, вернувшись із своєї подорожі до комуністичного Китаю в цій справі, не закінчив ще своїх заходів дипломатичним шляхом. З заяви прем'єра Бурми У Ну, який недавно їздив також до комуністичного Китаю, що з ним Бурма має пакт неаґресії, виходить, ніби Чу Ен-лай волів би посередництво т. зв. невтральних держав пакту Кольомбо (Індія, Бурма, Індонезія, Цейльон і Пакістан), аніж Об'єднаних Націй. Державний департамент, який відкинув попередню пропозицію Пейпінґу, щоб полонених летунів відвідали їхні родини, ставиться й до цієї останньої пропозиції дуже холодно, вважаючи її новою штучкою, яку комуністи використали б для цілей пропаґанди.

Чвари в Партії Праці поглиблюються

Лондон. — Чвари в англійській опозиційній Партії Праці набирають щораз гострішої форми. Лідер Партії Праці, кол. прем'єр Клемент Етлі, заявив, що він і вся президія парляментарного клюбу цієї партії подадуться до димісії, якщо парляментарний клюб не виключить з своїх рядів Анюріна Бівена, лідера лівого крила партії, за постійне ламання партійної дисципліни. П'ять „бівенітів" загрозили, що в разі виключення Бівена вони виступлять з проводу парляментарного клюбу. Також у крайових партійних організаціях виявляється розлам. Орган лівого крила Партії Праці „Трибюн" закидає партійному проводові, що єдиною виною Бівена є його старання, щоб англійська соціялістична партія стала лідером робітничого руху у всьому світі. Різні провінційні робітничі організації вирішили вислати до Лондону делеґації з заявами солідарности з Бівеном. Черчил заявив, що Партія Праці поділена не тільки на дві групи, але на більшу кількість гуртків, які єдин одного поборюють. Сам Бівен заявив, що він не квестіонує партійного проводу Етлі, а різниться з ним „лише" щодо політики.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори 117 відд. „Запорозька Січ" відбудуться в суботу, 19-го березня, о год. 8-ій веч., в Ню Йорку при 33 Е. 7-а вул. (II. пов.) Всіх членів просимо явитися точно. — С. Кучма, предс.; М. Корчинський, кас.; В. Калина, фін. секр.

БОФАЛО, Н. Й. — Б-во св. о. Николая відд. 127 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 20-го березня, в церковній залі при Філмор і Онейда вул. зараз по спів. Сл. Божій. Проситься бути на зборах. Крім того урядники полагоджують справи і в 4-ту неділю, в згаданий час і залі. Просимо все членство виконувати свої обов'язки плачення вкладок. Суспендовані члени, що вирівняють залеглости будуть прийняті наново. Приєднуймо нових членів до УНСоюзу. — І. Вула, предс.; П. Володка, фін. секр.; М. Левицький, рек. секр.

МИЛВОКІ, ВІС. — Т-во ім. І. Франка, відд. 103 повідомляє усіх своїх членів, місцевих і позамісцевих, що місячні збори відбудуться в суботу, 19-го березня, о год. 7-ій веч., в церковній залі, 1037 Савт 11 вул. і Вест Вашингтон. Проситься всіх членів прийти, бо є дуже важні справи до полагодження, а довгуючих членів проситься вирівняти свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Т.Танін, предс.; К. А. Герис, секр.; П. Стецик, кас.;

АЛЕНТАВН, ПА. — Б-во св. Арх. Михаїла, відд. 147 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 20-го березня, в парафіяльній залі, 803 Фронт вул., о год. 2-ій попол. Проситься прийти на означений час, сповнити свій членський обов'язок. Напоминається довгуючих членів заразом і тих, що платять свої вкладки на рік, вирівняти належитість, щоб не бути суспендованими. — І. Зазворський, предс.; Г. Віленкій, кас.; І. Федорак, секр.

АНСОНІЯ, КОНН. — Т-во А. Бончевського відд. 10 повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 20-го березня, зараз по першій Службі Божій, в парафіяльній залі. Проситься всіх членів прийти на збори і вирівняти свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — М. Хома, предс.; В. Глива, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Б-во св. Арх. Михаїла відд. 140 повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 20-го березня, в' церковній залі, 526 Вест Раєн Евеню, зараз по великій Сл. Божій Всі члени повинні вирівняти свої залеглості, як також будуть відділові наради і тому присутність всіх обов'язкова. — М. Терлецький, предс.; І. Кравець, секр.-кас.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. — Відд. 73 Т-во ім. Т. Шевченка повідомляє своїх членів, що чверть річні збори відбудуться в неділю 20-го березня, о 1-ій год. попол., в залі під ч. 36 Pacasset Ave. Буде звіт контрольної комісії. Взивається членів обов'язково прийти на збори. Пригадується довгуючим членам вирівняти свої залеглости, щоб оминути суспенди. — Управа.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка відд. 252 відбудуться в неділю, 20-го березня, в залі при 2250 В. Кортез, о год. 12-ій вполудне. Прошу всіх членів прийти. — Когут, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Б-во св. Йосафата відд. 217 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 20-го березня, о год. 2-ій в церковній залі 305 Гудсон Евеню. Просимо всіх членів явитися на збори і виконати свій обов'язок та вирівняти свої залеглі вкладки, бо легковажне зволікання може привести до суспендовання. Пригадуємо членам, що реченець з вкладками раз на місяць то просимо ласкаво вирівняти свій довг. — В. Колодянський, предс.; — А. Іванів фін. секр.; І. Деркач, кас.; М. Макусій, рек. секр.

Повідомляємо, що ціна оголошення величиною 1 інча через 1 колонку виносить $1.40. Проситься належитість (відповідно до величини оголошення) пересилати разом з текстом.

Адміністрація.

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА

в першу річницю смерти
нашого Найдорожчого і Незабутнього Мужа і Батька бл. п.

о. ТЕОФІЛЯ КАЛИНИЧА

буде відправлена
о год. 8-ій рано
В СУБОТУ, 19-го БЕРЕЗНЯ 1953 Р.,
в укр. гр.-кат. церкві св. Константина в Міннеаполіс, про що повідомляють Знайомих

вдова Іванна і син Любомир
КАЛИНИЧІ.

Читайте українські книжки й газети, бо часто читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

КУПУЙТЕ В ПІДПРИЄМСТВАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В СВОБОДІ!

Посмертні Згадки

ЮРІЙ БОДНАР, член відд. 370 в Ню Гейвен, Конн., помер дня 6-го березня 1955 р., в 59 році життя. Походив з села Лепківці, пов. Чернівці, Буковина. Оставив у смутку дружину Анну, з дому Козак, і сина Миколу, старшину в збройних силах ЗДА. Похорон відбувся з укр. кат. церкви св. Михайла на цвинтар св. Лаврентія при участі о.о. Рейнаровича і Чомка, місцевих громадян і військової частини. — В. Й. П.!

ВОЛОДИМИРА ДЗЮНЯ РАБКЕВИЧ, членка 240 відділу УНСоюзу в Клівленд, Огайо, заснула в Бозі 1-го березня 1955 р., на чотирнацятій весні життя — люблена всім громадянством, зразкова пластунка, відзначаюча учениця гайскул та „Рідної Школи". Вічна Їй Пам'ять!

Управа Відділу.

ТАРЗАН, ч. 3429. Напад вночі.

— Як це сталося?, — запитався Тарзан. — Це сталося вчора вночі, — сказав сердито Вакубі.

— Моє село збудилося внаслідок пронизливого крику.

— Ми вибігли, щоб провірити. Я злякався, бо крик виходив з хати, де спали мої жінки!